

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
 Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
 Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Székesfejervár, Kálai-utca 10.
 Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A kazár kérdés.

Uri társaságokban, ha zsidóról beszélnek, angolnak, vagy portugálnak nevezik őket. Egán Ede szolyvai beszéde óta a kazár elnevezés jött divatba. Hát maradjunk ennél, ez nem sérti annyira a fület. Az a fő, hogy mindenki tudja, miről van szó?

Az a beszéd nagy hályogot vett le a nemzet szeméről. Nem azért, mintha az abban foglaltakat, mindnyájan nem tudtuk volna. Hisz már évek óta jajgatnak a keresztény lapok és hajmeresztő dolgokat hoztak a nyilvánosságra a ruthén nép nyomoráról, a kivándorlásról, az uzoráról, melynek Bereg és a szomszédos vármegyékben a galicziai zsidóbevándorlás a közvetlen okozója. A liberális lapok aztán lehadzták. Anketeket is tartottak a parasztok felségélyezéséről. Ennek aztán Neumann és Nedeczei képviselők buzgólkodása folytán az lett az eredménye, hogy a veszélyeztetett pontokon libabizlaló telepek felállítását határozták el. Most már csak a szalonzukor hiányzik a szegény, száműzött kazár-faj boldogságából. Talán ezt is megadják a cukorgyárak gazdag tulajdonosai, hisz hat közül öt hitsorsosaik kezében van és nem hiába kapnak másfél millió kiviteli pré-

miumot. De a parasztok, azok szegények koplaltak és nagy részük koplal ma is, kukoricza-szár kenyéren. Biz Isten rosszabb dolguk van, mint az angoloknak Kimberley vagy Lady-smith-ben, mert ezeknek lovuk sincs.

A vármegyék felirtak a kormányhoz és képviselőházhoz, kérve a bevándorlás megakadályozását. A kérvényeket félretették — ismét Neumann és Nedeczei urak buzgólkodása folytán. Egypár megye ekkor szabályrendeletet alkotott. A szolgabírák csendőröket állítottak a főbb vonalakra, szóval ki akarták dobni a sorsüldözött kazárokat, kiket sem ég sem föld be nem fogad, csak Magyarország. Kibérelték őket az ajtón és bejöttek az ablakon. A bugyrot otthon hagyták, ők pedig szivar-szóval, fényes kaftánban szombat délután át-át sétálgattak a vérekei szorosan rokonokat látogatni. Egyik héten a tháti, másik héten a mámi, aztán az egész pereputy. Így aztán túljártak a csendőr eszén. Igazolvány sem kellett és itt volt az egész család, a kikét oly vendégszeretettel fogadtak bennlakó rokonaik, hogy többé vissza sem kívántok. De a hány zsidó-család bejött, körülbelül ugyanannyi ruthén vándorbotot fogott. El Amerikába! Oda sem kell más igazolvány, mint marhapasszus. Az a bécsi ügynök.

— ki szintén kazárországból szakadt az osztrák fővárosba, mint régi jó ismerősökét várja, lesi a kivándorlokát a pályaudvarokon. Ismertető jele: piros rózsza, vörös csillag és viszi őket a Reed Staar Linie irodájába, a hol odaadják összes vagyonkájukat, amit az a másik kazár adott vagyonkájáért Munkácson, Ungban, Beregben. — utiköltségül. Mikor aztán összegyűlik egypár vaggon rakomány, utnak eresztik, mint marhaszállítványt Bremába. Amsterdamba és onnan hajón az új világba. Egy részük boldogul, egy részüket be sem eresztik az igéret földjére, legnagyobb részük pedig pár évi keserves csalódás után visszakerül többnyire kényszerutlevéllel, rongyosan, koldusan régi hazájába, hol már a zsidó ül birtokában, ő pedig vagyon, munka, nap-szám nélkül kénytelen az új földesur rabszolgájává lenni.

Végre a kormány belátta ezt a tartóhatatlan állapotot. Majdnem titokban szervezte a mentő akciót, melynek élére a nagy nemzetgazdát, Egán Edet állította. A kísérlet sikerült. Most ezt a szolyvai járásról kiterjeszteni akarják az egész megyére. Egán érzi feladatát sulyát: érzi, hogy nagyobb körben nem boldogulhat a közvélemény hathatós támogatása nélkül. Azért nevének nevezi a gyer-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Magány.

*Bármerre bolyongok, bármerre tekintek,
 Elűttem lebegnek a régi emlékek;
 Gyógyuló sebeim újra felszakadnak
 S vége soh' sem szakad gyöttrő fájdalommanak.*

*Elvonultam messze a világ zajától,
 Fájdó emlékeim nem maradtak távol:
 Mint bosszuló szellem, kínoz azon óra,
 Melyben ajka csattant az utolsó esőkra.*

*Itt e zord magányban örjönghet a bánat,
 Míg a testem, lelkem beléje nem fárad;
 Nem kell tartóztatnom a forrongó látát,
 A mely eltemette szívem boldogságát.*

*A bánat könnyeseppje pereghet szabadon;
 Mintha megérténé, sóhajt rá a vadon
 S mintha a lelkemnek hű visszhangja volna,
 A bánatos madár fájdalommal dalolja.*

*Barátom az enyhe, hűvös esti szellő,
 A mely vigasztalni minden este eljő;
 Hűségéről, reményéről, szerelméről sutlog,
 S biztat, — hogy egyszer még én is leszek boldog.*

Bárd Béla.

A jóbarátok.

Irta: Bede Jób.

I.

Tíz év óta nem találkozott Bács Elek a földijével, Csoma Gézával. Tíz év előtt jóformán gyerekek voltak mindketten s odahaza ábrándoztak akadályok nélkül való ábrándokkal a jövőről, Mígdig együtt voltak és a két család e miatt ugyszólva rokonnak látszott.

— Olyanok ezek a gyermekek, — mondták, mintha egymáshoz volnának kötve.

Tíz év alatt se feledkeztek meg a gyermekidőkről.

Egyszer Elek megpillantotta az utcán Gézát.

— Ah, — szólt, — milyen különös, oly nagy idő óta nem láttalak s mégis az éjjel. — hogy, hogy nem, — álmomban találkoztam veled, épen úgy, mint most ni! De épen így találkoztam veled ezen az utcán, itt a kávéház előtt. Aztán az ember ne higgyen az álmoknak!

— Bizony nagyszerű! Hát én igen mesztűnen jövök. Az orvosi fakultást jártam külföldön.

— És semmit se változtál, csodálatos! Azonnal megismertelek.

— Te sem! Én is rögtön rádismertem. Bementek a kávéházba s az ablak mellé ültek.

Két percz alatt elmondták a tíz év történetét.

— Én itt ragadtam, — szólt Bács Elek, — beleszoktam ebbe a városba, a csöndes életbe. Hét év óta vagyok már itt, ugyszólva itt nőtem fel; mindenki ismer, mindenkit ismerek. Hazafelé nem is mentem azóta, az ember úgy van itt, mintha otthon volna; úgy elfoglalják az ismerősei.

S valóban Elek minden második pillanatban lógatta a fejét, köszöntvén a kávéház előtt elhaladókat, kik barátilag, ismerősen integettek.

— Én, vette át a szót Csoma Géza, — megakadtam egy kiesit a katonáskodás miatt. Bécsben szolgáltam, aztán a klinikákon nagyon sok dolgom volt. Most már a sebészettel tökéletesen készen vagyok; ez a specialitásom. Hátra van még a belgyógyászat. Ennyi az egész. Otthon én sem voltam azóta.

Csoma Géza nagy, szálás fiu. Hosszu köpönyeg volt rajta, azt le sem vetette, csak úgy ült a kávéház ablaka mellett. Kínézett ugyan az utcára, de csak olyan nézéssel, mintha semmit sem látna.

Bács a város társaságairól kezdett beszélni. „Szép lányok vannak, igen”, mondta; azonban észrevette, hogy Csoma ezzel nem törődik. „Valamennyi orvost ismerek”, — folytatta aztán. „Nem fogom keresni őket, semmi hasznom

meket, leleplezi a valót, feltárja a fondorlatokat. És ime, amint férfias őszinteséggel rámutat a baj okára, hogy a felvidék nyomorának a zsidók és a zsidó bevándorlás az okozója. Majdnem kivetik a nyeregből azok, a kik hazug hazafisággal, hasonló módon bannak az egész országgal, akár kazár, akár vérbeli zsidók.

Mióta a bünös Tisza-uralom kezét fogott és formaliter szövetségelt a zsidó és szabadkőműves érdekekkel, hogy protestáns elfogultsággal megbuktassa a katolicizmust Magyarországon, de különösen a liberális egyházpolitika diadala óta egy abszurd frázis kapott lábra még a jobb indulatú körökben is. Az, hogy a zsidóságot be kell olvasztani a magyar fajba. Egán kijelentette, hogy míg a párisi „Alliance“ dirigálja a zsidókat, addig ez lehetetlen. Hát hol is sikerült ez? Talán Franciaországban? Láttuk a Dreyfuss-ügyben. Biztosak lehetünk, hogy nálunk sem fog sikerülni. Legjobban mutatja épen a ruthén-akció, mi az a faji jelleg és összetartás? Ha Szolyván, vagy bármely kis faluban egy hitsorsos kis ujjára hágnak, rögtön Vészi és Mezei uraknak fáj az a magyar országgyűlésen. Hát ezt nem is viszi el Egán szárazon. Pedig nyilvánvaló, hogy itt egy igazi hazafias ügyről van szó, mely százezer munkás kezét van hivatva megmenteni a nemzet számára.

Kiváncsian várjuk azt az ígért törvényjavaslatot, mely a galicziai bevándorlást fogja rendszabályozni és kiváncsian várjuk, mit szólnak hozzá a mi hazafias zsidóink? Ám legyen! Mi elismerjük, hogy a zsidók között nagyon sok jó honpolgár van, és hogy az antiszemitizmus tulajdonképen közgazdasági kérdés, mely a gyengébb rovására erősíti az élelmesebb elemet. De hát akkor miért nem akadályozzák meg maguk a

hazafias zsidók, hitsorsosaiknak tulajdonosait? És a helyett, hogy felprisszenének, miért nem fognak kezét a többi hazafias elemmel, hogy egyes vidékek kiszípolozásának eleje vétessék? Hisz nem egyes vallás vagy nemzetiség, hanem az állam érdeke, hogy itt minden polgár hazát és kenyeret találjon!

Ha Egán nem jól beszélt, czáfolják meg azzal, hogy necsak frázisokban és a kezeikben levő hírlapokban hirdessék hazafiságukat, hanem érezzenek együtt a nemzettel és segítsenek kiirtani a nemzet baját akkor is, ha az netán saját hitsorsosai érdekeinek föláldozásával járna. Ezt várja tőlük a nemzet és ez lenne az assimiláció kezdete. Addig pedig ne haragudjanak, ha a zsidó szóval a még le nem vetközött faji sajátságok is egy fogalomná váltak.

Heinze törvény.

(H.) Nem lehet elzárkóznunk ama szomorú tünet, hogy úgy mondjuk gyászvitézkedés elől, melylyel a magyarországi sajtó nagy többsége viselkedik a németbirodalmi gyűlés által hozott erkölcsvédő törvényekkel szemben. A keresztény centrum sürgetésére készült e törvény és a kazár-szabadkőműves eszmék harcossai dühöngenek ellene. Csak meg kell nézni a kazárlapok utóbbi számaát és látni fogjuk azt az idegességet, melyet e törvény hire okozott. Összeröfönt valamennyi és dühöng, gunyolódik a németek ostobaságán. Ezen idegességnél van is némi alapja, mert jó és rossz törvényeink java része nyugatról szokott átszármazni — a kazár-sajtó tehát jóelőve kezdő elsáncsolni az ország határait, nehogy ez a törvény valahogy még bejöhessen hozzánk.

Kár a nagy igyekezetért. Mi még nagyon messze járunk az időtől, hogy védelmünkbe vegyük az erkölcsöt. Sőt nekünk nincs is szükségünk erkölcsösségre. Legalább erre vall a kazár-

— Egy gyermekkori jó pajtásomat, Csoma Gézát ide neveztek ki a kórházhoz. Nagyon talentumos fiú, mondhatom. A sebészetben kiváló spezialista.

Vizont Csoma Géza egyre azt gondolta:

— Miért keressek ismeretségeket? Ha szükségem lesz jó barátira, itt van Bács Elek, akár csak testvérem volna.

Egy évig nem volt szüksége rá.

Azonban egy év múlva melegebb tavaszra ébredt a város, mint a minő tavaszok az eddigié voltak. Vannak idők néha, hogy a tavasz lágyabb, gyönyörűbb, hangulatosabb az előtte valóknál. Az utak gyorsabban tisztultak s a gyalogjárók szélén a gesztenyefák hirtelen kivetették zöld, enyves bogyoikat, míg a sétatéren kőrifák és borostyánok illata már megbolygatta a levegőt.

Mindenki elfogadta ekkor és kellemesnek találta a város divatját, hogy délfelé a sétatéren járjon s alkonyat tájon a piac gyalogjáróin tolongjon. S e tolongásban új, ismeretlen szépségek tüntek fel üdén és kecsesen.

E napokban történt, hogy egy délután Csoma Géza felkereste Bács Eleket. Végighevert a pamlagon, mintha az egész délutánra ott akarna maradni.

— No Elek, — szólt, — mi újság? Nem tudsz valami újságot?

Különös módra élénkebb volt, mint más-

sajtó nyelvöltögetése. Mi lenne Ósbudavárával a kazár-erkölcsök e heterikát termő Eldorádójából; és az aszfaltbetyárok czéhe hogy egészíthetnének erkölcsvédő törvények mellett? Ha félre van szüksége a németnek az erkölcsösség megvédésére, hát verje békóba erkölcsét; ez csak azt mutatja, hogy náluk az erkölcs gyöngye lábon áll, nekik szükségök van törvényekre, hogy megvédemmeljék a közerkölcsöket. Mi azonban nem kérünk e törvényekből. Nálunk az erkölcs szabad préda, mit szabad minden jött-mentnek arculverni.

Miféle címen is fázna a sajtó lovagjai a nevezett törvénytől? Féltik a művészetet. Természetesen! A művészetben teljesen felesleges az erkölcs. A művészet lehet szabados, annak prílegiuma van rá. No lám, nem is tudtuk eddig, hogy a közerkölcsöket védő törvények ellenségei a művészetnek. De azt fentartjuk, hogy csakis az erkölcsstelen művészet: produktumok. Az igazi művészetnek mi gátul sem szolgálhatnak e törvények. Nézzünk csak végig képtárlatainkon és látni fogjuk, hogy kontár kezekben mily erkölcsstelené válik a művészet. Megszűnt a művészet létjogosultsága, ha erkölcsstelenégre oktat. Tuczatművészeink produktumai pedig ilyenek. Ennek utját vágni nemcsak a közerkölcsök szempontjából, de magának művészeteknek érdekében is szükséges.

Egyik szabadszellemű ujság nyíltan ki mondja, hogy ez a törvény a művészetek és irodalom halálát jelenti. Amennyi bárgyuság írjuk e nagy mondanásban, ngyanannyi szemérmelenség van ama megjegyzésben, mely a fűgefálevél hőseinek nevezi azokat, kik lelkesednek e törvényért. Jó lesz megjegyezni, hogy nemcsak a meztelen bájnak tárgyai szépek; sőt a teljes nuditás, mely nem az esztetikai érzékre hat — visszataszít. Azzal, hogy disznóságokat nem szabad pingálni, még nincs vége a művészetnek. Az ellenkező ferde felfogást csak meghibbant elmével lehet állítani a művészetéről, mire csak méteyezett és romlott erkölcsű kazár vetemedhetik. Külömben is itt nincs szó az antik művé-

kor és a nagy köpönyeget is letette, talán életében először.

— Nem, Géza, nem tudok semmit; nincs semmi újság.

Az Elek arezán látszott, hogy igazán semmi újat nem tud. Fáradt, kiélt arez volt ez: a novellairók azt mondanák, hogy „kiégett“ ember areza.

Csoma Géza egy darabig hallgatott s a mennyezetet nézte. Majd felállott s a regényekben nem szokatlan álmodozó járással az ablakhoz ment. Az utcát nézte most is, mint akkor, a mikor először találkoztak. De a mostani nézése milyen más volt! Csupa érdeklődés, csupa vágy. A rózsaszínű tavaszi kalapokat ügyelte s a fiatal leányokat.

— Ah, — sóhajtott végre, — nem jön! Bács Elek mintha észre se vette volna ezt a felindulást, meg sem mozdult.

— Nem jön, — folytatta, — pedig erre kell jönnie.

— Kiről beszélsz? — riasztotta fel Bács. Géza rögtön szentimentális hangon aradozott:

— Egy idegen leányról van szó, barátom; oly gyönyörű leányról, minő — több nincs. Három nap óta látom. Tüneményesen érdekes. Sárga haja van. A szemével úgy rám nevetett már először, hogy azóta nincs nyugtom. Kérlek, nem ismered? Csipkésvállu halavány-zöld ruhá-

abból“, — felelt unottan Csoma és egyebet sem tett, mint folytonosan konyakot hozatott és cigarettázott.

— Furesa, furesa, — dünnyögte Bács, — ugy-e unalmas a világ?

— Dehogyan unalmas, — felelt, — mért volna unalmas?

— Én úgy gondolom.

— Igen? Lehet.

— Nem, na.

— Nem.

Végre is önmagukban felfedezték mindkettőn, hogy nem mulattatják egymást.

— Na, Isten veled, — szólt Bács, — egy kis dolgom van; a vizontlátásra.

— Isten veled. A vizontlátásra.

Elváltak ekkor és nem törődtek többet egymással. Most, mikor egy városban laktak, sokkal távolabb voltak, mint tiz év alatt két-három országnyi távolságban.

Csoma csakugyan visszavonultnak látszott. A nagy köpönyeg le nem maradt róla, a kórházi betegek közt töltötte az idejét s ha reggel és délben pontosan, örökké egy időben kijárt, mindig egyedül volt.

Eleinte még megállottak, ha találkoztak. Később már csak unottan s röviden köszöntek egymásnak.

II.

De azért ők nagyon jó barátok voltak. A társaságokban Bács Elek folytonosan újságotla-

szet remekeiről. Nem kell azért azokat kihajgálni. Bizonyára lehet annak módját találni, hogy eltéssenek oly helyekre a hivatalos szemek elől, hol csak érett emberek az önzetlen szép érdekében tanulmányozhatják. Józan ésszel senki sem állíthatja, hogy az irodalom közkinésé lévén az emberiségnek, tehát Zóla regényeit adjuk kezébe az ifjúságnak. Ugyanez áll a művészetek minden ágára.

Különb is a törvény nem a művészet visszaélései ellen szól, hanem a kirakatok ocsmányságai, szemérmetsértő képek, könyvek, nyomtatványok ellen. Ezek millió és millió példányban és változatban dobatnak ki napokint a nép közé és igazi terjesztői a romlásnak. És ezek ellen ne volna szabad törvényt hozni az államnak, mely még ad valamit az erkölcsökre? Ez szomorú dolog volna. Még szomorubb ama jelenség, hogy a liberálisok, kik legjobban sópáncodnak eme törvények behozatala fölött, nyíltan lándzsát törnek az erkölcstelenség mellett. Nagyon gyanús és semmiesetre sem mondható erkölcsös embernek az, ki az erkölcsöt vagy az erkölcsösségre való törekvést veszedelmesnek tartja. Az ilyen embernek sokkal jobban esik a sárban henteregni s oda másokat is magával rántani, mint a tisztá, szabad levegőn járni.

Vigasztalásul megmondhatjuk, hogy mihozzánk még nagyon sokáig nem jön el a nap-sugár, mely a sarat felszárítja. Addig csak evicz-kéljenek a sárban a liberális erkölcstelenség lovagjai. Ha pedig eljön majd az idő, midőn mi is tudatára ébredünk annak, hogy a közerkölcsokeket meg kell védeni, akkor ugyis ők lesznek az elsők, kik köpenyt fordítanak.

Siketnémáink és vakjaink érdekében.

A hanyatló XIX. századot a tudományok és művészetek századának szokták nevezni. Az emberi társadalom azonban a tudományok fényénél s a művészetek melegénél egyszersmind

ban szokott sétálni, a kalapjában Margit-virágok vannak. Egy öreg asszony kíséri; az öreg asszonyon fekete selyemruha van. Rendesen délután öt órákor jönnek erre; nem ismered?

Bács Elek az ablakhoz ment s fölfelé mutatott:

— Onnan szokott jönni? kérdezte, — s a tulsó oldalon megy. Hét órákor szokott hazamenni.

— Igen, igen.

— Ismerem. A gecseri ügyész leánya; a virág-bazárba hozták be. Imre (Gézánéval jár; ez a nagynénje. Tegnap is voltam náluk.

— Nos, nos? — unszolta a másik.

— Kérlek, ne fáradj. Egy kaczer leány az; mindenkit meg akar igézni, hogy a helybelieket boszantsa. Bomlanak is érette s talán én vagyok az egyedüli, a kire nem hat. Engem nem érdekel.

Csoma Géza hangosan kiáltott rá:

— Nem érdekel, jó; hát ne beszélj mégse így róla.

— Ugyan, ugyan? — évődött ez, — hát miképen beszéljek? Mondhatom, gyűlölöm, mint a hogy mindent leányt gyűlölni lehet, a ki akár szeszélyből, akár kegyetlenségből játszik az érzésekkel.

Géza már rám sem hallgatott. Ismét a pamlagra dült s elmerengett.

— Ha beszélhetnék vele! Én bizonyosan

finomultabb izlésre, gyöngédebb érzésre, humanusabb gondolkozásra is jutván: méltán nevezhetjük e századot a humanizmus századának is. A humanus gondolkodás érzésmódnak számtalan kifejezést láthatjuk a sajtóban s a különféle jótékony intézmények létesítésében. Am a sors szerencsés választottjai — kiknek megadott a mód és lehetőség, hogy szerencsétlenebb embertársaik javára munkálhassanak — nem szünhetnek meg jót cselekedni, mert szegények és szerencsétlenek, szűkölködők és nyomorultak mindig lesznek, míg csak gazdagok és bővelkedők is benne meg nem szűnnek.

De ki tagadná s ki vonhatná csak egy pillanatra is kétségbe: hogy az az embertársunk mondható legszerencsétlenebbnek: kinek vannak bár szemei a látásra, fülei a hallásra és ajka a szólásra, de testi szemeire hályog, lelki szemeire homály borult, fülei a hangnak s ajkai a szólásra meg nem nyílhathatnak. Ezek a föld legszerencsétlenebbjei az összes boldogtalanok közt, mert noha Isten képeire teremtett okos és értelmes, tanítható és kimívelhető lényei a Teremtőnek, de mindvégig egész életükben fél vadállati módon tengődnek, mert nincs számukra iskola, nincs számukra munkahely.

Ezek a művelt állam számkivetettjei, páriái.

Pedig a vak is megtantható írni, olvasni, a földrajzi és természetrajzi stb. hasznos ismeretekre, a néma megtanítható beszélni és bármily hasznos kézimunkára, úgy, hogy nemcsak versegyez a hallóval, de sokszor felül is mulja azt.

S mégis mintegy 5-5 ezer tanköteles koru (6-12 éves) vak és siketnéma gyermek van, ki iskolázás nélkül maradván, Istenre és az emberi társadalomra nézve elveszett, elveszítvén benne egy-egy munkás polgárt a haza is.

Dr. Wlassics Gyula a humanus érző század úterére tevén kezét, felismerte e fogyatékosok taníttatásának szükségességét. Intézkedett, hogy az állam és társadalom közös akaratával és áldozatkészséggel biztosítsák lehetőleg valamennyi ily fogyatékosnak a taníttatását. Ő maga az állam nevében jó példával járván elül, a költségek nagyobb részét a tanárok fizetését magára vállalta úgy, hogy a hatóságoknak csupán egy iskolahelyiségről kellene most már gondoskodniok.

A gyógynevelési országos szaktanács, a mint ennek a hozzáink beküldött jelentéséből látjuk, teljes önzetlenséggel szolgálja a fogyá-

tudom, hogy szeretni fog. Milyen más volna akkor minden, az élet, a világ . . .

Elek boszusan járkált föl s alá:

— Jó, jó, hát nem olyan nagy dolog. Bemutatlak s lásd!

E naptól kezdve a két fiu el nem vált egymástól. Mint régen-régen, újból együtt voltak ismét mindig. A hol a gecseri ügyész leányát lehetett látni, ott voltak ők is mindketten. A leány a Géza közelében hallgatag volt eleinte s úgy látszott, hogy ábrándozik, míg Géza, akár csak valami szindarabban volna, némán, hosszasan nézte.

Bács Elek mindezt nem értette. Így volna, lehetséges lenne? Érthetetlen, hogy ők szeressék egymást. S míg figyelte, lassan, észrevétlenül belopózott szívébe a féltés.

— Féltem, miért féltem? — kérdezte magában, — miért féltem Gézától azt a leányt? Hisz én egyedül vagyok, a ki nem szerelmes a vidéki „tüneménybe.“

Együtt maradt a két barát a hosszú séták és látogatások után is és faggatva egymást:

— Te, mit mondtál, a mikor előre mentetek, a mikor nevetett? Engem nevetett?

— Nem, — felelt Géza, — hanem igaz, hogy emlegetett. Azt mondta, hogy csodálatos jó barát vagy, sohasem maradsz el.

— És mondd, most is azt hiszed, hogy szeret?

tékos érzékű embertársaink tanítási ügyét, s a mely törvényhatóság a közelebbi módzatokra, a szervezésre, költségvetésre véleményt, tervezetet öhajtana nyerni, azt a legkészségebben megadja Borbély Sándor országos szaktanácsai előadó, a váci kir. országos siketnéma intézet igazgatója.

Városunk és megyénk lelkes, minden magasztosért buzgó vezérferfiat, honleányait és jótékony egyesületeit ezennel felszólítjuk: adjanak tanítást és nevelést elhagyott embertársaikkak: a siketeknek, vakoknak és a hüllyeknek.

UJDONSÁGOK.

A belvárosi kath. kör felolvasó estélye.

Pénteken, e hó 20-án a belvárosi kath. kör a kath. főgymnázium dísztermében igen sikerült felolvasó estélyt tartott az építendő ház alapjának gyarapítására. Igen, a kath. kör még mindig vendégszeretetre van utalva, saját bérhelyisége kicsiny, szűkes; az a várva-várt ház pedig csak igen lassu lépésben halad a megvalósulás felé. Pedig mennyivel szebben, mennyivel édebben szólna a zene és zengne az ének ha már a kör igazi otthonában saját házában léphetne a nyílvanosság elé.

No de a mi halad az nem marad. Addig is a legnagyobb köszönet illeti meg Szenczy Győző igazgató urat, ki az intézet dísztermét mindig a legszivesebb készséggel bocsátja a kör rendelkezésére. A díszes termet a jelen alkalommal is szép számu előkelő, tulnyomólag hölgyközönség foglalá el, hogy a gondosan és jeles rendezői tehetséggel összeállított műsor számaiban gyönyörködjék.

Fél hat után Frycsaj Richard lépett az emelvényre és felhangzott a honvéd-zenekar hegedüin Weinwurm Rezső „Ave Maria“-jának magaszo, lélekelmő dallama. Az uralgő, mely csendben szinte látni lehetett, mint szállnak ki a hangok a száraz fából, mint törnek ki a terem falain s emelkednek a magasba fel zengvén: Ave

— Ne beszéljünk erről mi. Hisz te szereted!

— Én? No, hallgass! Hogy beszélhetsz ilyet?

Hallgattak, de nem váltak el. Napról-napra győrték egymást titkaikkal, mindig róla beszéltek.

— Tehát már nem szereted? — kérdezte egyszer Elek.

— Már nem.

— Lásd, okos vagy. Végre is tapasztalhatad, hogy nekem van igazam. Kaczer . . .

III.

E szó miatt történt a párbaj s ezért Bács Elek azután elmaradt a leány mellől. A leány különben egy hét mulva jegyese lett Csoma Gézának épen úgy, mint a régi módi novellák utolsó soraiiban szokás.

... Később Csoma Géza felesége nagyon érdekesnek látta az Elek arcán azt a sebfordást, mely a miatta való párbajból maradt.

— Lásd, — szolt nevetve Eleknek, — az egész csak a nagy titkolozásért történt így. Ha nem titkolták volna, hogy mindketten szeretnek, akkor maga félreállott volna a Géza utjából, mert maga többet csalódott és könnyebben le tudott volna mondani, holott Géza egyszer szeret, de igazán, ép úgy, mint én . . .

— Hiszen, — vizsgáltta magát Bács Elek. — az egész abból keletkezett, mert nagyon jó barátok voltok.

Maria! A befejezés után taps alig hangzott, oly — hogy ne mondjuk — meghatottság fogta el a közönséget, de annál zajosabban nyilatkozott meg későbbben a tetszés.

Csendes nyári alkony van, kies erdőcskében járunk, a fák között lenge esti szellő enyvelg, a lég kis dalnokai esti imájukat zengik az ágakon, lent a földön e nagy zöld szőnyeg tarka díszei, a virágok beszélgetnek halkan suttogva. A fehér gyöngyvirág, a kedves kék ibolya, a harangvirág és a többi mind összehuzva kis kelyheiket nyugalomra térnek, de előbb hálát adnak a teremtés Urának gondviselő jóságáért, kérnek hűs éltető harmatot, megsíratják letépett, elhervadt kis társaikat és elmondják egymásnak napi élményeiket, tapasztalataikat. Mindez kedves, andalító zenébe foglalva, ez Blon Ferenc *Virágsuttogása*, mely mint második szám szerepelt a műsorban. A kellemes, dallamos, csendes, majd vidáman játszi zene valóban szép előadásáért az elismerés *Frycsaj* karmester urat illet meg, ki jeles zenei képzettségével és kiváló tudásával a zenekari játékát már is a fejlettség magas fokára emelte. Ha az ő kezében látjuk a dirigens pálcáját, úgy meglehetünk győződve a legprecízebb előadásról, mely a zene minden szépségeit érvényre fogja emelni.

Forse, fortissimo, pianissimo, moderato... mi ez, hisz ezek zenei műszavak. Gené Richárd szedte ének hangra a zenei életben szereplő jelzőszavakat és ezt hívják „Olasz salátának.“ A kath. kör énekkara adta elő e dalt. A tenor sólót *Szeib* István ur énekelte kellemes, csengő, erős hangon.

Ezután *Bilkey* Ferenc hitoktató lépett a felolvasó asztalhoz és a mai szépirodalomról tartott ügyes, csevegő modorban egy kis elmefuttatást. Vidám bevezetésével azonnal megnyerő a közönség hangulatát s a figyelmét is később a könnyed, élénk modor ébren tartá az érdeklődést és nem tette szárazzá a felolvasást. A szép érzete velünk születik; mindenkinek életében van egy oly korszak, midőn zemei mindent rózaszínben látnak, ilyenkor a lélek fogékony minden iránt, tele van idealizmussal s örül, örvend rajta, ha saját lelki állapotának rajzára ismer valamely műben. Nagy kedvteliséssel olvasta a regényeket, novellákat: sir, kesereg a szétválasztott szerelmes pár sorsán és vidám meglepődéssel veszi tudomásul a szerencsés végeredményt, a boldog házasságot. Ez a fiatal kor sajátja. Isten a megmondhatója, hogy hánszor hibázzák el fiatalhölgyeink a himzést, stikkelést és hánszor szalad piezi ujjajukba a varrott valami megható érdekes regényolvasás közben. A fiatal diákokról nem is szólok, jobban beszél róluk a tanári notes, no meg az önképzőköri verselmények. Az még csak hagyján, hogy olvasnak, de a friss behatások következtében száz közül kilenczvenkilenc esetben maguk is kísérletet tesznek az irás mezején. Megszületik egy kis vers avagy egy kis novella; félve rejtegetik ez első kísérletet, elzárják az avatlan szemek elől a fiókba s midőn már a komoly gondok az előbbeni ábrándos korszakot kiszorítják, egyszer csak belekerül azokba a talán már remegő kezekbe a fiatal kori bűnjel s óh, mily édes az elmerengés, a boldog visszaemlékezés.

Szól a felolvasó a költészet mai irányáról. Keresi a mai költőknél azt a régi költőknél szereplő nagy eszmét, a mi megragadta az emberi lelket: a hazaszeretetet. Ez ma alig van, kuplénemű dalok szólnak a szerelemről, affektált világfájdalommal és lemondással telve. Lemondás, igen, mert hát könnyű beszélni, de nehéz csele-

kedni. Megírja a költő, az ő kesergő panaszszal telt költeményeit, fájdalmasan kesereg, lemond mindenről, megfosztja magát minden élvezettől csak „ó“ legyen iránta kegyelmes. Ezzel vége, fogja felöltőjét, czilinderét s megy jól megvacsorázni, színházba, szóval igen jól mulat minden lemondása daczára.

Majd a prózára térve át felemlíti Jókait, Mikszáthot és Herczeg Ferencet, dicséri a régi Jókainak bámulatos ragyogó mese szövését, humorát, jól rajzolt alakjait, ki emeli Mikszáth magyarságát és Herczeget, mint a leányvilág kiváló megfigyelőjét mint jó szórakoztatót mutatja be. De ma már ezek is a helyett, hogy mint elsőket utat mutatnának a fiatalabbaknak, ök maguk is leszállanak a mai nap uralkodó léha irányhoz. Beszél a naturalismusról, mint a mely a regény czéljától és rendeltetésétől teljesen eltér. A szépirodalom feladata a lélek nemesítése és tanítása, és ezt az által szolgálja, ha szépet, jót, lélekemelőt nyújt, nem pedig ha rosszat, rutat ad a közönség elé. Befejező szavaiban a keresztény szellem győzelmét hirdeti és óhajtja.

A zajos tapsokkal honorált felolvasás után ismét a kör énekkara szerepelt, magyar népdalokat adott elő. Itt volt alkalmunk *Kucifel* Ferenc székesegyházi karnagy zengő baritonját hallani. „Elrepült a daru madár...“ magán szólamát énekelte. Ha már elismerés és dicséret illeti meg az énekkar betanításáért és vezetéséért, úgy az éneke által nyújtott élvezetért köszönettel adózunk neki.

Elmondhatjuk dicsekvés nélkül, hogy a kath. kör jelenlegi felolvasó estélyével csak gyarapította eddigi sikereit és a közönség egy kellemes est emlékével távozott a tereből. Hallottunk szép és kiváló zenét, jó éneket, vidám felolvasást és az „örök ifjú“ hölgyek kaptak bököt is, mit meg is éljenek. Az est anyagi része a házalapnak csinos összeget hozott s most már csak azt kívánjuk, hogy mielőbb zendüljön meg az ének az új ház megnyitó ünnepélyén.

— **Felhívás a „Fejérmegyei Tanítótestület“ székesfejérvári járáskörének t. tagjaihoz.** Egy igen nagyfontosságú ügyet kíván a vallás- és közoktatásügyi miniszter már a közel jövőben megoldani, t. i. az egytanítás, osztatlan népiskolák tanítási ügyét. Mielőtt azonban a tanítótestület által oly régóta óhajtott reformot ez ügyben megalkotni, a nagyjelentőségű tanügyi kérdés megoldásának mikéntjére nézve megismerni kívánja a miniszter a hazai tanítótestület véleményét is. Ezért felhívta a kir. tanfelügyelőségek útján a tanítóegyesületeket — s így a mi járási körünket is arra, hogy beható megfontolás után nyilatkozzanak indokolva a következő kérdésekben: a) Szükséges-e az egytanítás, osztatlan népiskolák részére külön tantervet készíteni? b) Ha pedig nem szükséges, vagy ha az egy és több tanító összes elemi népiskola részére ugyanegy tanterv szolgálna zsinormértékül, — ez esetben az osztatlan elemi népiskolákban minő tantárgy és osztálycsoportosítással és minő szerkezetű olvasókönyvekkel, szóval minő módon lehetne az általános tantervben kitűzött célt biztosítani? Ezen kérdésekre a megindokolt javaslatokat járáskörünknek folyó évi április hó 1-ig a kir. tanfelügyelőséghez be kell terjeszteni. Azon tiszteletteljes kérelemmel járulok tehát járáskörünk t. tagjaihoz: sziveskedjenek a felvetett nagyjelentőségű kérdéseket tavaszi közgyűlésünkig — melyet az idén márczius hó utolsó felében fogunk megtartani — behatóan tanulmányozni, hogy

közgyűlésünkön azokat alaposan, sokoldalulag és minél többen megvitathassuk, s ennek alapján a nagy horderejű osztatlan népiskolai tantervkészítésre vonatkozó véleményes javaslatunkat a kívánt időre meghozhassuk és illetékes helyére feltekerjessük. Székesfejérvárott, 1900. február 24-én. Hazafias üdvözléssel *Magó* Károly, járásköri elnök.

— **A vasutasok községi adója.** *Pulszky* Ágost benyújtotta a képviselőházban a pénzügyi bizottság jelentését a vasutasok községi adójáról szóló törvényjavaslatról. A jelentés szerint a bizottság elismerte, hogy méltánytalan dolog volna azt a mentességet, melyet minden más állami alkalmazott élvez, éppen az állásukat, rendeltetésüket is gyakran változtató államvasuti alkalmazottaktól megvonni, de másrészt aggályosnak talál minden olyan intézkedést, mely a közjövödelmekre nagyon is ráutalt községeket, törvényhatóságokat, rendes jövedelmi forrásuk használatában gátolja. Éppen azért ezt a törvényt csak átmeneti jellegűnek tekintti, amelyet a méltányosság szempontjából csak addig tartani fenn, míg az állami alkalmazottak fizetését és a törvényhatósági háztartásról szóló intézkedéseket elvi alapon reformálják. E szerint tehát a bizottság a szóban forgó adómentességet ugyan szükségesnek tartja, anélkül azonban, hogy ebből a jövőre bárminő konzekvenciák volnának megállapíthatók. A jelentés ezután ismerteti a visszaható erőre vonatkozólag az eredeti javaslat 2. §-án tett módosítást.

— **Városi közgyűlés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága f. évi február 26-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében rendezett havi közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: A magy. kir. belügyminiszterium leirata a város egészségügyi viszonyaira vonatkozólag. — Vogel Lajos kántor személyes pótléka tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a Szögyény-Marich-féle ház bérlete tárgyában, — az amerikai szőlőtelep hasznóbérletének meghosszabbítása iránti kérvény tárgyában, — a szőlőhegyi kintlakás beszüntetése iránti kérvény tárgyában, — a felsővárosi legelő egy részének haszonbérbeadása tárgyában, — a kórházi élelmiszer átruházása tárgyában. — Kiadóhivatal jelentése a Kertalja szabályozásával eladandó utcaterületre vonatkozólag, — a fejérmegyei közkórház s a Fodor-féle épület megvétele tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a Piros alma-féle terület eladása tárgyában, — a Piros alma-féle terület lerombolása tárgyában, — a városi közpénzek elhelyezése tárgyában, — az új csapatkórháznál teljesítendő munkálatokra vonatkozólag, — Schmetzer János örökösei részére kiadandó törlési engedély iránt. — a középiskolai játszótér kijelölése ügyében, — özv. Pribék Antalné kérvény iránti kérvénye tárgyában, — özv. Luttor Ignáczné végkielégítés iránti kérvénye tárgyában, — a kath. autonóm kongresszusnál üresedésbe jött hely betöltése iránt. — Tóth István főjegyző jelentése helyettes tisztügyi kijelölése iránt. — Városi tanács betervezi a fővárosi közönségének átíratát a vasúti tisztviselők adómentessége tárgyában. — Heves megye közönsége feliratát a boritaladó leszállítása iránt. — Heves vármegye föliratát a olasz-bor után szedett vám felemelése iránt. — Polgármester jelentése a gazdasági szakosztálynak egy taggal való kiegészítése tárgyában. — Tanácsai előterjesztés az iparosok szakrajz tanfolyama tárgyában. — a mérnöki hivatal által készített szabályozási tervek tárgyában. — Pénzes Imre vár. biz. tag indítványa a pinceváltság díjnak 2 részletben leendő lefizetése tárgyában. — Városi tanács előterjesztése Marton Károly és Forster Flóriánnak a színházi sörsejnek bérlete átruházása iránt beadott kérvényük tárgyában, — Niklsburger Sándor és társai helybeli iparosok és városi vállalkozóknak a városi ipar-vállalatok időtartamának 3 évben leendő megállapítása végett beadott kérvényük tárgyában.

— **Előkészített 48-as huszárok.** A párisi világiállításon a magyar ipar és művészet méltón lesz képviselve. Ahogy végignézzük az Iparművészeti Muzeumot, örömmel konstatáljuk, hogy a magyar kultúra diadalmasan fog helyt állni azon a nagy világtárlaton, melyben a legműveltebb nemzetek kulturájával kell majd versenyre lépnie. Sőt bizonyos, hogy a huszár-terem, a melyben a magyar katonai fejlődés történelmi képe van megörökítve, feltűnően fog kelteni. És éppen ebben a csoportban egy olyan hiányra bukkanunk, mely élénk szomorúsággal tölti el bennünket. Vágó alkotásában, mely a huszárság történelmi fejlődését ábrázolja, szindus, bravuros csoportképben, harezias rohamban látjuk eivonulni Mátyás fekete segének lovasait, a tizenhatodik század, a kuruczháborúk huszárjait, III. Károly, Mária Terézia és II. József seregének daliás huszárságát. Ennyi az egész. Az a csoportrészlet, mely e sorozat történelmi tökéletességét, a fenséges épész hatalmas befejezését megadná, hiányzik. *A szabadságharcz honvéd-huszárait nem látjuk seh.* Pedig lehetett volna szebb befejezése a vászonra rögzített történelmi ciklusnak a negyvennyolczas huszárok fölvonulásánál? Nem tudjuk érteni e csoport kihagyását. Tán a hyperloyalitás, elfogultság vagy éppen gyávaság hagyta ki a dícsőséges sorozatból? Akárhogy is van, mindenesetre nagy hiánya.

— **Községi tisztviselői nyugdíja.** Gyula város kiadója és levéltárnoka, *Latzkó Péter* főlhívtást intézett a nagy- és kisközségek tisztviselőihez, kezelő- és segédszemélyzetéhez a községi tisztviselői sorsának javítása érdekében. *Latzkó Péter* munkálataiban, melyet Gyula város polgármestere most küld szét körlevélben, a következőket mondja: Biztosítani kell a rendezett tanácsú városok és községek tisztviselőinek, kezelő-, segéd- és szolgálószemélyzeteinek helyzetét s ezzel megszüntetni és eloszlatni a kétségbeesítő helyzetre való aggodalmat oly törvényen, mely kimondja, hogy addig is, míg az államot és a közigazgatás minden ágazatára kiterjed és elérbe lép, — kötele minden rendezett tanácsú város, nagy- és kisközség, alkalmazottjainak olyan nyugdíjajutalmat adni, mint amilyen az állami vagy az illető törvényhatóság területén nyugdíjazottak, szolgálati éveik arányában részesülnek. Mondja ki a törvény, hogy nyugdíjalap létesítése nem szükséges, hanem minden rendezett tanácsú város, nagy- és kisközség tartozik a nyugdíjazottak évi járulékat költségvetésébe felvenni. Szabadságukban állván szabályrendelethez megállapítani, hogy ezentúl alkalmazottjainak fizetéséből nyugdíjajutalmak címén hány százalék vonható le, mely összeg a közpénztárban tartalékokéként kezelendő s csupán a nyugdíjazottakra felveendő kiadás fedezésére fordítandó.

— **A magyar orvos helyzete.** Az Országos Orvosi Szövetség a magyar orvosi kar anyagi helyzetének megvilágítására kérdőíveket küldött szét a fővárosi, vidéki és a hivatalos községi és körorvosokhoz. A kérdőívek nagy része már visszaérkezett, szomorú adatokkal bizonyítva a régi igazságot, hogy Magyarországon az orvosok anyagi helyzete igen kedvezőtlen. A községi és körorvosok átlag 1200 korona fizetést kapnak, de ez az összeg sok helyütt leszál 400, sőt 200 koronára is. Ezeknek az orvosoknak évi jövedelme alig haladja meg a 300 koronát, ami nagyon kis összeg arra, hogy az orvos esetleg nagy családját társadalmi állásának megfelelően fentartathassa. Így él Magyarországon 3000 orvos, ki körülbelül 145 millió ember egészségét gondozza. E bajok orvoslására a szövetség arra akarja kérni a kormányt, hogy a kis fizetésű orvosi fizetést egészítse ki, továbbá alapítson az egyetemen több 1000 koronás ösztöndíjas állást oly orvosnövendékek számára, kik kötelezik magukat tanulmányaik befejeztével

vidéki körorvosi állás betöltésére. Valamivel kedvezőbb a vidéki magánorvosok helyzete, kiknek 22 százaléka esztendőnkint majdnem 4000 koronát, 53 százaléka 8000 koronát és 25 százaléka több mint 8000 koronát keres. A budapesti orvosok közül csak kevesen adtak a kérdőlapokra választ, ami azonban nem akasztja meg az orvosi szövetséget akciójában, mert hisz Budapest e tekintetben is kivételesen állást foglal el.

— **Halálozások.** *Belopotoczky József* m. kir. adóhivatali pénztárnok és neje szül. *Langhammer Lóna* valamint gyermekeik: *Etel*, *Kálmán*, *Blanka*, *Jenő*, *Zoltán*, *Olga* és *Ervin* fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy forrón szerett fuk illetve testvérük *Béla* folyó 1900. évi február hó 23-án este 9 $\frac{1}{4}$ órakor, hosszas betegség és a szentség felvétele után, életének 17-ik évében jobblétre szenderült. A boldogult drága hült teteme folyó évi február hó 25-én délután 3 órakor fog a gyászhalálnál (Selyem-utca 13. sz.) a római kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a „Székes-” sírkertbe örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise-áldozat márczius hó 1-én reggeli 7 órakor fog a székes-egyházban a Mindenhatóknak bemutatni. Székesfehérvár, 1900. február 24-én. Áldás és béke lengjen a korán elhunyt drága hamvai felett! — *Özv. Szukop István* szül. *Svéda Terézia*, maga ugy gyermekei és alulírottak az összes rokonság, valamint az elhunyt ismerősei és jó barátai nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik felejtethetetlen jó férje és atyának *Szukop István* déli vasut társasági kalauz f. évi február 23-án, délután 2 órakor, hosszu szenvedés után, életének 53-ik, boldog házassága 25-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme folyó évi február 25-én délután 2 órakor fog Széchenyi-utca 41. sz. házból a róm. kath. hitvallás szertartása szerint beszenteltetni és a Szent-Kereszt-ről címzett (sóstói) sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Székesfehérvár, 1900. február 24-én. Áldás és béke poraira.

— **A székesfejevári déli vasuti műhely** dal-egyesülete márczius 15-ike emlékére márczius 17-én este 8 órakor dal- és szavalatokkal egybekötött társasvacserót rendez *Tremkó* Ferenc vendéglő helyiségében, a melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja. 1 teríték ára 1 korona. Felkötetnek mindazok, kik ezen hazafias ünnepélyen részt hajtanak venni, szíveskedjenek a *Tremkó* Ferenc vendéglőnél levő leve magukat személyesen vagy megbízottuk által legközelebb márczius hó 15-ig előjegyezteni, annál inkább, hogy a kiszolgálásban fennakadás ne történjék. Az ünnepélyen hölgyek is szívesen láttatnak. *Az elnökség.*

— **Pályázat a „Tanitók Házába” való felvétel tárgyában.** Az „Eötvös-alap” (Országos Tanitói Segélyegyesület) a „Ferenc József Tanitók Házában” létesített internátusnak fizetéses egész vagy féligényes és alapítványi helyeire az 1900/1901-ik tanévre ezentel pályázatot hirdet. Pályázhatnak ezen helyekre a budapesti tudomány- és műegyetemen vagy egyéb fő- és szakiskolákban tanuló tanitók, tanárok és a tanítványok és a tanügyi téren működő egyének kiváló előmenetelű, példás magaviseletű fiai, a kik egyszersmind az „Eötvös-alap” (Országos Tanitói Segélyegyesületnek) rendes vagy rendkívül tagjai s akik ezen kötelezettségüknek az alapszabályokban körülírt módozatok szerint mindenben megfelelnek. Egész vagy féligényes helyekre csak a vagyontalan, nehéz anyagi viszonyok között élő szülők gyermekei vehetők fel, de ezek is csak akkor, ha a főiskolai, szakiskolai vagy egyetemi tanulmányaikat folytatásához szükséges előtanulmányaikat legalább is általános jó eredménnyel végezték. A felvételre folyamodók pályázati kérvényükhöz mellékelni tartoznak: 1. születési bizonyítványukat; 2. végzett tanulmányaikról és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványukat; 3. azt az okiratot, hogy a Tanitók Házába a felvételre jogosan kérhetik; 4. vagyon- és családi viszonyükről szóló hiteles és kimérítő bizonyítványt; 5. esetleg, ha

a pályázó valamely alapítványi helyet óhajt elfoglalni, az illető alapító ajánlólevelét. Mindaddig, amíg jobb előmeneteli folyamodók vannak, ezeknek a felvételnél elsőbbség adatik. Egyenlő előmeneteli folyamodók közül az árvek és a nagyobb számú családdal megáldott szülők gyermekei részesíttetnek első sorban jótéményben. Alapítvánnyal bíró egyesek, egyesületek, jogszemélyek ajánlattételüknél ezen elveket szintén figyelembe venni kötelesek, miert s az illető alapítványra pályázók összes okmányai az ajánlattal az „Eötvös-alap” osztóbizottságának bemutatandók. A Tanitók Házába felvételt nyert ifjak az egész tanévén át lakást, fűtést, világítást felügyeletet és esetleges orvosi kezelést élveznek. Az egész fizetéses helyek ára havi 16 koronában, a félfizetéses helyek ára pedig havi 8 koronában állapítottat meg. A hiánytalanul felszerelt kérvények az „Eötvös-alap” (Országos Tanitói Segélyegyesület) elnökségéhez czimezve 1900. év július hó 10-ig nyújtandók be *Peres Sándor* titkár urhoz (VIII. Szentkirályi-utca 47. szám). Az alapítványi helyekre pályázók kérvényeiket ugyancsak az Eötvös-alap elnökségéhez czimezve az alapítványt tett egyesek, egyesületek, jogszemélyek útján, azok ajánlataival ellátva küldik be. 1900. július 10-ig az „Eötvös-alap” titkárhoz. A kérvények felett 1900. augusztus hó 20-án az „Eötvös-alap” osztóbizottsága határoz. Kelt Budapesten, 1900. február hó 2-án. Az „Eötvös-alap” (Orsz. Tanitói Segélyegyesület) nevében: *Péterfy* Sándor elnök. *Peres* Sándor titkár.

— **A pákozdi betörők.** Egy heti kemény munka után a csendőrség befejezte a nyomozást s a betörésben résztvevő fejevári cigányokat, *Horvát* Mustho Vustát, *Kolompár* Jókát, *Kolompár* Vestát és ifj. *Kolompár* Györgyöt ma reggel átadták a kir. ügyészségnek. A barna fuk megátalkodottan tagadnak ugyan, de a vizsgálati folyamán minden kétséget kizárólag bebizonyult, hogy ezek voltak a tettesek. Ez alkalomból különös figyelembe ajánljuk a rendőrségnek a sóstói cigánytelepet, melyet a múlt évben már egy darabig rendes felügyelet alatt tartott

— **Megzavart vacsora.** *Loascherényben* gróf *Czirák* Antal kastélyában e hó 18-án este együtt vacsoráztak az uraság családja a kastély földszintjén levő ebédlőszobában. Evés közben *Varga* József kocsis keményen rárvalkodott *Jungróth* János kollégájára, hogy miert nem fűtetett be. E miatt aztán civakodni kezdtek, majd ököllet menek egymásnak, de a verekedésben *Takács* József kocsisfélnek megakadályozta őket. *Varga* később kistűl indult azzal a szándékkal, hogy a grófnál panaszt tegyen, mire *Jungróth* haragra lobbanva egy baltát ragadott fel s azzal *Varga* háromszor fobe sújtotta. A súlyosan sérült ember most az ágyat őrzi, heves természetü ellenfele pedig följelentették a székesfejevári kir. járásbírósnak.

— **Elszámolás.** A székesfehérvári iparos ifjak önképzőkör által 1900. február hó 18-án saját pénztára javára rendezett jelmezbálon felülbizottok: ur. *Szára* Gyula 50 korona, *Say* Győző altábornagy 7 korona, *Pásztori* Sándor 6 korona, *Wertneim* Pál 5 korona, *Kaltneker* Márton 4 korona, *N. N.* 4 korona, *Boross* Sándor 4 korona, *Karl* István 3 korona, *Nagy* Ignác ügyvéd 3 korona, *Töltényi* Antal 3 korona, *Havranek* János 2 korona 80 fillér, *Simohay* János 2 korona, *Vaimár* Ferenc 2 korona, *Kovács* Pál 2 korona, *Gaal* Kálmán 2 korona, *Knafovitzky* Béla 2 korona, *Berveiler* János 2 korona, *Özv. Vrt* Jánosné 2 korona, *N. N.* 1 korona, *Teller* Istvánné 1 korona, *Lekner* György 1 korona, *Alovits* Józsefné 1 korona, *Szabadi* László 1 korona, *Elzacez* Jakab 1 korona, *Fodor* Lajos 1 korona, *Unger* Lajos 80 fill., *Straszman* Lipót 80 fill., *Kövecz* József 80 fill., *Berger* Sándor 80 fill., *Keizer* Józsefné 60 fill., *Hilcz* János 60 fill., *Eizer* György 60 fill., *Fiscál* Mihályné 60 fill., *Beloaszi* Lajosné 60 fill., *N. N.* 60 fill., *N. N.* 60 fill., *Haluska* Mártonné 60 fill., *Dene* Ferenc 60 fill., *Fazekas* Miklós 60 fill., *Virág* János 60 fill., *Gaal* János 60 fill., *N.*

N. 40 fil., Rigler Sándor 40 fil., Lévy Károly 40 fil., Tausz János 40 fil., Esser Alajos 40 fil., Ilés József 40 fil., Kirker Antal 40 fil., Loospej Lőrincz 40 fil., Takács Józsefné 20 fil., N. N. 10 fil.; utólagosan Kaufman Simon 60 fil., König József 40 fil., Bajor Vilmos 40 fil., Vámosi István 40 fil., Kováts József 40 fil., Antal István 40 fil. — Ugy a felülfizetőknek, valamint Záchk Valéria k. a.-nak a rendező jelvények elkészítéséért hálás köszönetét nyilvánítja az *Önképző-kör*.

— **A legújabb léghajóterv.** A kormányozható léghajó és röplőgép föltalálói egyre szaporodnak, csak maga a kormányozható légi jármű nincsen még meg. A legújabb név e téren Arthur de Bausset, amerikai föltaláló, a ki azzal kecsesgetti honfitársait, hogy a folyó évi világkiállítás alkalmával 30 óra alatt fogja, saját találmányu léghajóján az utasokat New-Yorkból Párisba szállítani. Ha találmánya beválik a folyó évben meg akarja kezdeni az új közlekedést. Már társaság is alakult e célból Transcontinental Aerial Navigation címmel és 10 millió dollár alaptőkével. A

társaságnak üzletvezetője, De Bausset, a ki azt mondja, hogy léghajóját tizenhárom évi tanulmány után készítette el és hogy a legkiválóbb mérnökök jónak találták a terveit. Csak azért nem próbálták még ki a találmányt, mert roppant drága. A léggömb ugyanis hosszú czilinderalakú lesz, kossza 774, szélessége 144 láb és 123 tonnát fog elbírní. A léghajót folyékony levegővel és szénssalval fogja hajtani és száz mértföldet fog megtenni óránként. Három ilyen léghajót fognak készíteni, melyekkel a jövő évre el akarnak készülni.

Színház.

Febr. 22.

A menyem. Rendkívül kedves alkotás, telve a legszelelemesebb ötletekkel; kitünő fordítás s — az eltekintendőtől eltekintve — elégséges sikerültnek nevezhető előadás és — üres nézőtér. Szóval az ilyesmi nem a mi közönségünknek való, vagy helyesebben: *nem kell a*

fejérvári publikumnak. Táncz, muzsika, clown és bukfcncz való ide, nem egyéb. Azonban a kik ott voltunk pompásan mulattunk a legszörnyűbb anyósok kvintesszenciáján, a kit *Brcznay Anna* mutatott be, valóban mesteri alakításban. A czimszerepben *Gazdy Aranka* jeleskedett, kedves bájjal játszva meg a méltatlanul üldözött, de végtére mégis diadalmaskodó fiatal asszonykát. Jók voltak *Pálfi Mariska, Déri, Kalmár, Szentmihályi, Virág*.

Pénteken „Dráma a tenger fenekén” című látványosságot adták, gyöngye fél ház előtt.

— **Szalkai megy.** Mint egy, a mai színlap végére jegyzett méla üzenet jelenti, a színársulat márczius hó 5-én befejezi az előadásokat. Ezzel szemben egyebet nem tehetünk, mint hogy szerencsés utat kívánunk a derék társulatnak

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

!!! NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER!!!

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatam, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKATOR

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindenemü fejbőrbetegség.

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemü illat- és piperecziikk-kereskedésben.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: GÖTH GYULA, illat- és piperecziikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Fötér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjalküldési raktára: DOBÉ NÁNDOR uri, női és színházi fodrász Budapest, Nefejejts-utca 27. sz.

DEBRECZENYI GYULA könyvnyomdája

— Székesfehérvár, Iskola-utca 4. sz. —

A Fejérmegyei Napló kiadóhivatala

— Mindennemü nyomtatványok pontos és kifogástalan elkészítése. —

Minden
a „Fejérmegyei Naplót” illető előfizetési és
hirdetési díjak ide intézendők.

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.